

Usein kuulee sanottavan, että whippet on syntynyt juoksemaan, mikä pitääkin paikkansa. Voi sanoa, että tällä virtaviivaisella sprintterikoiralla ovat vietit säilyneet melko hyvin, sillä harvalla whippetillä näyttäisi olevan suurempia ongelmia viehevarmuuden kanssa. Omistajan ei ole kuitenkaan syytä tuudittautua luottamaan pelkästään koiransa luontaisiin kykyihin. Sinä aikana, kun koira kasvaa kaksikuisesta pennusta koejuoksu-/kilpailuikään, voi omistaja tehdä paljonkin saadakseen koirastaan hyvän ja varman ratajuoksijan. Tunnettu tosiasia on, että whippetin nopeuteen vaikuttaa huomattavassa määrin sen perimä, joten nopeutta ei voida edes hyvällä valmentautumisella hirvittävän paljon lisätä, mutta jonkin verran kyllä. En kuitenkaan tässä tarkoita hyvällä juoksuosuorituksella samaa kuin mahdollisimman nopea juoksuosuoritus, vaan turvallista juoksuosuoritusta, josta koira voi nauttia ja yltyä omaan tasoonsa nähden hyvään suoritukseen. Varmalla, kroppansa hallitsevalla ja hyvin juoksuosuoritukseen valmistautuneella koiralla on erinomaiset edellytykset niin itsensä kuin muidenkin koirien kannalta turvalliseen ja hyvään juoksuosuoritukseen.

Pentu ja ympäröivä maailma

Pentukoira kotiutunee yleensä 8 viikon iässä uuteen kotiinsa, toisinaan myöhemmin. Kaksikuiselle pennulle muuttaminen uuteen kotiin ja outoon ympäristöön pois emän, sisarusten ja kasvattajan luota on tietenkin suuri muutos. Koirat ovat kuitenkin sopeutuvaisia otuksia eikä pennun sopeutumisessa uuteen kotiinsa ole yleensä suurempia ongelmia. Monesti whippetejä vielä on useampia yhdessä perheessä, joten pentu saattaa löytää omasta kodistaan oman/omat iso-wipusensa.

Kaikkien koirien - ei vain kilpakoirien - osalta on tärkeää, että pennusta kasvaisi reipas aikuinen yksilö, joka ei pelkää eikä arastele uusia asioita ja tilanteita. Ihanteellista olisi, että pentu olisi luonteeltaan utelias ja tutkiskeleva yksilö. On tärkeää, että pentua kuljetetaan mukana erilaisissa tapahtumissa, joissa on menoa ja vilskettä, jotta nuori koira tottuisi uusiin tilanteisiin. Perheissä, joissa on useampia koiria, olisi hyvä aina välillä lähteä liikenteeseen vain sen pennun/nuoren koiran kanssa, jotta se joutuisi kokemaan uusia asioita ja tulemaan toimeen ilman tutun koiralauman tukea.

Kaupunkiympäristössä asustavat koirat joutuvat jo luonnostaan heti pentuna tekemisiin metelin, hälinän, ihmisten, toisten koirien ja muiden uusien asioiden kanssa. Niille ohi huristavasta bussista, tiellä olevasta betoniporsaasta jne. tulee normaalisti hyvin pian arkipäivää, johon ne eivät edes kiinnitä sen kummempaa huomiota. Toisenlainen on tilanne syrjäisemmillä seuduilla asustavien koirien kanssa. Tällaisten koirien kanssa pitää hiukan nähdä vaivaa niiden totuttamiseksi hälinään, ihmisiin, toisiin koiriin jne. Pentu voi olla rohkea ja reipas omassa kodissaan ja pihapiirissään, mutta sen tulisi olla sitä myös muualla, ei niin tutussa ympäristössä. Jos pentu kasvaa oman kodin ja pihan suojissa ja se tuodaan sitten yhtäkkiä esimerkiksi puolivuotiaana rata-alueelle, jossa on melkoinen hälinä ja kuhina, niin se voi olla aika turvattomantuntuinen paikka ja tilanne nuorelle koiralle. Tällainen tilanne ei ole kovin optimaalinen vieheharjoittelulle.

Pentuaika ja rättileikit

Moni pentu on todennäköisesti jo ennen maailmalle lähtöään leikkinyt jonkin verran rättileikkejä, kun kasvattaja on pentuaitauksessa testannut pentujen kiinnostusta liikkuvaan riepuun. Pennut ovat saattaneet myös keskenään kilvoitella rätin kuninkuudesta. Näitä rättileikkejä pitäisi kotona pennun kanssa jatkaa pennun ajoviettiä siten kehittäen ja viehevarmuutta kasvattaen. Liikaa ei edes whippetin kohdalla saa luottaa siihen, että sillä on vahva ajovietti selkäytimessään. Mikäli rättileikit laiminlyödään ja myöhemmin käykin ilmi, ettei nuorella/aikuisella koiralla riitä kiinnostus vieheeseen, voi vahingon paikkaaminen olla hankalaa, ellei joissakin tapauksissa jopa mahdotonta. On aina syytä muistaa, että koiran viehevarmuus radalla on osaltaan tärkeä turvallisuustekijä. Lisäksi koiran ajovietin vahvuudella voi olla tärkeä merkitys sen kilpailusuoritukseen, sen kykyyn ottaa itsestään mahdollisimman paljon irti.

Mitä rättileikit sitten käytännössä ovat ja kuinka paljon räteillä ja rievuilla tulisi pennun kanssa leikkiä? Meillä rättileikit tarkoittavat sitä, että pennun kanssa kilvoitellaan jostakin rievusta (vanhasta sukasta, karvaelusta tms.) niin, että riepua vedetään mutkitellen pitkin lattiaa/maata karkuun pennulta. Ja pentu menee innoissaan perässä. Rievusta myös kilvoitellaan pennun kanssa sen ottaessa rätin suuhunsa. Annan pennun voittaa ja kehuu sitä hienosta suorituksesta. Toivoni mukaan pentu ravistaa ja tappaa rättiä, mahdollisesti kävelee rätti suussaan itsetietoisena saaliistaan ja omasta erinomaisuudestaan. Seuraa lisää kehuja. Olen pitänyt tapanani pitää sitä kaikkein 'arvokkainta' riepua kaapin perukoilla, se otetaan esiin vain näitä nimenomaisia rättileikkejä varten. Se ei loju jatkuvasti lattialla. Tuohon rättiin on sidottu naru, jotta pystyn paremmin vetämään rättiä pennun nenän edestä karkuun. Tämä rätti ei aina koe 'tappokuolemaa' pennun suussa, sillä se livahtaa välillä pennulta karkuun. Toivon mukaan seuraavan kerran pentu jahtaa rättiä entistä innokkaampana, jotta saisi sen tällä kertaa kiinni.

Siihen kysymykseen, kuinka usein pennun kanssa pitäisi räätileikkejä harrastaa, en osaa antaa yksiselitteistä vastausta. Vastaus riippuu paljolti pennun ominaisuuksista. Sellainen pentu, joka on hurjan kiinnostunut rätistä, juoksee innoissaan sen perässä ja tappaa sen kiinni saadessaan, ei tarvitse näitä leikkejä yhtä paljon kuin pentu, jonka kiinnostus on heikommanpuoleista. Tässä yhteydessä on kuitenkin syytä korostaa, ettei räätileikkejä saa leikkiä liikaa, ettei pentu kyllästy niihin.

Pennun ja nuoren koiran liikunta

Ihmisten osalta sanotaan, että leikki on lasten työtä. Sama pätee koiriin. Vaikka räätileikkien leikkiminen aloitetaan jo heti pennun kotiutuessa uuteen kotiin tavoitteena viehevarma juoksija, niin aina täytyy muistaa edetä pennun ehdoilla, leikin varjolla. Tämä pätee pennun/nuoren koiran liikuntaankin.

Liikunnalla on tärkeä merkitys pennun/nuoren koiran kehityksessä. Mahdollisuus monipuoliseen ja omaehtoiseen liikkumiseen erilaisissa maastoissa koiran kulloinkin kehitysvaihe huomioon ottaen olisi koiralle parasta. Mitä enemmän koira on mahdollista pitää irti, sen parempi. Käytännössä juuri tämä irtipito aiheuttaa useiden syiden vuoksi harmaita hiuksia omistajille. Paitsi että se on useissa tilanteissa lainvastaista, niin se voi myös olla koiralle - ja pupu tupunalle - vaarallista, mikäli pupu tupuna tulee lenkillä vastaan. Kuitenkin tämä nuoruusvaiheen vapaana juoksemisen mahdollisuus on erittäin tärkeä asia koiran koordinaatiokyvyn kehittymisen kannalta. Ja jokainen whippetin omistaja tietää, kuinka tärkeää vapaana juokseminen on whippetin psyykelle.

Pennun ja nuoren koiran liikuttamisessa on kuitenkin syytä olla varovainen. Hyviä ja nopeita ratajuoksijoita ei leivota sillä reseptillä, että pentua tai nuorta koira treenataan liian paljon ja/tai liian vaativilla harjoitteilla. Varsinainen treenaaminen aloitetaan vasta, kun koira on niin fyysisesti kuin psyykkisesti siihen valmis. Valitettavasti radalla näkee välillä joitakin nuoria koiria, alle 1-vuotiaitakin, juoksetettavan mielestäni aivan liian pitkiä matkoja - tai jopa pari suhteellisen pitkää harjoitetta saman harjoituskerran aikana. Kannattaa muistaa, että tässä asiassa on edettävä koiran ehdoilla ja maltti on valttia.

Ensimmäiset varsinaiset vieheharjoitukset

Meillä ensimmäiset vieheharjoitukset on tehty käsivieheen kanssa. Siirtyminen räätileikeistä suoraan varsinaiseen ratavieheeseen on mielestäni liian suuri harppaus nuoren koiran - tai vanhemmankin - kanssa, sillä rata ympäristönä on nuorelle koiralle yleensä outo ja koneviehe pitää huomattavan paljon enemmän meteliä kuin käsivetolaite, mikä monesti oudoksuttaa myös varmaa käsivieheen perässä juossutta koira. Koiran viehevarmuudelle voidaan tehdä melkoista hallaa, mikäli omistaja ei ole maltillinen ja etene koiran ehdoilla varsinaisen vieheharjoittelun alkaessa.

Nuorempien koirieni syntymäaajoista johtuen olemme päässeet tutustumaan käsivieheeseen niiden ollessa noin 6-7 kuukauden ikäisiä. Minusta tämä on ollut ihan hyvä ikä aloittaa varsinainen vieheharjoittelu, mutta käsivieheeseen tutustumisen voi kyllä aloittaa koiran ollessa nuorempikin, sanoisin 4-5 kuukauden ikäinen, mikäli koira näyttäisi olevan siihen valmis. Olisi enemmän kuin toivottavaa, että omistaja käsiviehevaiheeseen siirryttäessä olisi räätileikkien perusteella melkoisen varma siitä, että koira on valmis vieheen perään. Mikäli koira ei näyttäisi olevan valmis, on sen kanssa turha mennä kokeilemaan, lähtekö se vieheen perään vai eikö lähde. Tällöin sille on annettava lisää aikaa kehittyä ja sen kanssa jatketaan rätillä leikkimistä - mutta edelleen on syytä muistaa, ettei rätin kanssa saa riehua liian paljon, ettei koira kyllästy. Ei voi liiaksi korostaa sitä, että koirat kehittyvät eri tahtiin ja niiden ehdoilla on edettävä. Koiran vääränlaista käyttäytymistä - ei lähde vieheen perään - on hoppuilevan omistajan turha ruokkia liian aikaisella vieheharjoituksella, sillä siitä on todennäköisesti enemmän haittaa kuin hyötyä.

Itse käsivieheharjoitukset suoritamme yleensä - ainakin useimmiten - radan ulkopuolelle, sillä radalla viehettä ei saa käsivetolaitteella vedettyä mahdollisimman lähellä rataa, jossa koiran soisi oppivan juoksemaan. Nurmikenttä tai hyvä hiekkapohjainen alusta, joka on koiran tassuille ja jaloille turvallinen, ovat oivallisia paikkoja harjoittelulle. Käsivieheharjoittelussa asetamme vieheen muutaman metrin koiran eteen, mutta vieheen voi laittaa lähtemään myös sivusta koiran takaa. Vetoa vedetään vain joitakin kymmeniä metrejä, sillä tavoitteenahan ei ole mikään vetoharjoittelu, vaan koiran viehevarmuutta koskeva harjoitus. Koirat juoksevat aina ilman kuonokoppaa ja toivon mukaan tappavat viehettä innoissaan. Vieheenvetäjä yleensä myös innostaa koira tappoon, mikäli tämä ei sitä itsenäisesti tee, ja antaa kehuja taposta. Nuoren koiran kanssa on yhtenä päivänä viikossa tapahtuva käsivieheharjoittelu - yksi tai kaksi lyhyttä vetoa kerrallaan - mielestäni riittävää.

Käsivieheharjoitteluvaiheessa koen itse tärkeänä kuljettaa pentua/nuorta koira mukana rataharjoituksissa ja/tai -kilpailuissa. Näin koira tutustuu ratailmapiiriin, siihen hälinään ja meteliin, minkä viehelaite ja vieheen perään kiljuvat koirat saavat aikaan. Jossakin vaiheessa - katsoessani koiran olevan siihen kypsä - menen tämän juniorin kanssa seuraamaan radan ulkopuolelta ratavieheenvetoa. Innostan koira innostumaan

vieheestä, mikäli se ei jo sitä tee, ja kehu sitä siitä kiinnostuksesta ja innosta, mitä se viehettä kohtaan osoittaa. Jokunen metri saatetaan mennä juoksujalkaakin vieheen perässä radan ulkopuolella. Tässäkin vaiheessa on syytä muistaa, ettei koira kyllästytetä vieheeseen. Kun koira osoittaa radan ulkopuolelta innostusta ratavieheen perään eivätkä konevieheen äänet ja muut hälinät oudoksuta koira, ei sitä enää kannata radan liepeillä turhaan pitää - eikä kovin innokasta edes viitsi, kun se riehuu itsensä piippuun vieheen perään kiljuessaan.

Ensimmäiset rataharjoitukset

Koiran rataharjoittelu kannattaa aloittaa lähtökoppiin tutustumalla siten, että koira juoksutetaan avoimen kopin läpi ihmiseltä ihmiselle. Rataviehettä ei siis tällöin käytetä, vaan se on liikkumatta. Tavoitteena on totuttaa koira tulemaan kopin läpi ja olemaan pelkäämättä tuota outoa kapistusta. Periaatteessa tätä harjoittelua kannattaa tehdä jo käsiviehearjoitteluvaiheen kanssa samanaikaisesti.

Varsinaiseen rataviehearjoitteluun eli juoksemiseen ratavieheen perässä voidaan siirtyä, kun nuori koira suoriutuu esimerkiksi käsivieheen perässä juoksemisesta. Olen itse siirtynyt koirineni rataviehevaiheeseen koiran ollessa noin 7-8 kuukauden ikäinen, mutta omille koirilleni käsiviehevaihe ei ole koskaan tuottanut ongelmia, joten se on sujunut suhteellisen nopeasti ja suotuisissa merkeissä. On syytä painottaa sitä, että rataviehevaiheeseen tulisi siirtyä vasta, kun koira on erittäin innokas ja varma käsivieheen perässä juoksija. Omistajan maltti edetä koiran ehdoilla on jälleen valttia. Koiran suoritusten taso aikuisena ei ole siitä kiinni, pääseekö se ratavieheen perään 7 kuukauden iässä vai vasta vähän myöhemmin. Käsiviehevarmuuden lisäksi olen pitänyt omien koirieni kohdalla erittäin tärkeänä sitä, että ne ovat jo tässä vaiheessa päässeet aistimaan ratailmapiiriä ja osoittaneet radan ulkopuolelta kiinnostusta koneviehettä kohtaan.

Varsinaisessa rataviehearjoittelussa koira lasketaan ensimmäisen kerran konevieheen perään joko kopin vierestä tai, mikäli se näyttää olevan sinut avoimen kopin läpi juoksemisessa, avoimen kopin läpi. Jälkimmäisessä tapauksessa änkeän itse puoliksi koppiin pitäen koira kiinni siten, että se on mahdollisimman edessä kopissa. Vetomatkana voi olla vaikkapa suoranpätkä tai koira voi lähteä liikkeelle 350 metrin kopilta juosten takasuoran puoleenväliin. Meillä on lähdetty juuri 350 metrin kopilta, jolloin koira hakee yleensä ahnaammin sisälle kuin 280 tai 480 metrin kopilta lähdetessä. Kaarteeseen lähteminen on myös eri asia kuin suoralle lähteminen, niitä molempia on syytä harjoitella.

Ensimmäisillä rataviehearjoittelukerroilla en pidä koiralla kuonokoppaa, jotta se pääsee tappamaan viehettä. Yritän aina myös suoriutua mahdollisimman rivakasti vieheelle hakemaan koira ja kehu sitä vieheen retuuttamisesta. Kaikki koirat eivät käy kiinni ratavieheeseen, mutta jäävät silti 'saaliille', ja niitä kannattaa innostaa ja rohkaista käymään kiinni vieheeseen. Missään nimessä koira ei tulisi kutsua pois vieheeltä, vaan se on aina sieltä haettava. Koiran ripeä hakeminen on minusta sillä tavoin aiheellista, että se paitsi nopeuttaa harjoitusten ja kilpailujen etenemistä, niin myös edesauttaa ryhmäharjoituksissa ja kilpailuissa sitä, etteivät koirat pääse liiaksi kuumenemaan vieheellä.

Nuoren koiran rataharjoitteluvaiheen herkkyyttä ei voi liiaksi korostaa. Kuten alussa totesin, voidaan yleisesti ottaen sanoa, että whippetien viehevarmuus on hyvällä tolalla. Jos tähän kuitenkin luottaa liiaksi, niin voi hyvin helposti joutua ojasta allikkoon. Rataharjoitteluvaiheessa nuori koira joutuu ensinnäkin juoksemaan metelöivän konevieheen perässä, mikä saa usein varmankin käsivieheen perässä kipittävän juniorin juoksemaan ensimmäisiä kertoja ns. jarrut päällä. Tämän lisäksi viehekisko saattaa pelottaa nuorta koira. Koira joutuu tottumaan koppiin, sen on opeteltava lähtemään molemmista päistä suljetusta ahtaasta tilasta. Sen täytyy oppia juoksemaan kuonokoppa päässä ja kavereiden kanssa kylki kyljessä. On siis syytä edetä asteittain ja totuttaa koira pikku hiljaa näihin uutuuksiin eikä yrittää sorvata koira suoriutumaan näistä kaikista haasteista - tai edes suurimmasta osasta niistä - liian nopeasti, saati yhdellä kertaa. Pahimmassa tapauksessa saa koiran, joka jää koppiin, koska siltä vaaditaan liikaa ja liian nopeasti. Tällaisen koiran opettamisessa viehevarmaksi ja kelpolliseksi juoksijaksi voikin sitten joutua tekemään melkoisesti töitä. Ja jotain voi olla lopullisesti menetetty. Korostan tässä yhteydessä samaa kuin aikaisemminkin: mikäli koira tuodaan liian aikaisin radalle eikä se ampaise vieheen perään, omistajan ei mielestäni pitäisi missään nimessä toistaa toistamistaan tätä koiran vääränlaista käyttäytymistä yrittämällä saada sitä vieheen perään, vaikka sitä ei selvästikään kiinnosta tai se ei uskalla. Jos koira ei ensimmäisellä kerralla lähde, toisen kerran voi vielä ehkä yrittää, mutta sen jälkeen on syytä tulla pois radalta. Koiralle täytyy antaa tällöin lisää aikaa ja jatkaa sen kanssa käsiviehearjoittelua.

Rataharjoitusten eteneminen

Kun koira on osoittanut varmuutensa ratavieheen perässä, jatketaan harjoituksia pikku hiljaa edeten kohti sitä lopullista tavoitetta, joka monesti on kyky suoriutua hyvin koejuoksuista ja pääsy kilpailemaan. Joillakin tavoitteena voi tuki olla pelkästään harjoitusjuoksut. Meillä on tässä vaiheessa ollut tapana juoksentaa nuorta koira säännöllisen epäsäännöllisesti yleensä kerran viikossa konevieheen perässä, joskus on tullut pidempiäkin taukoja väliin. Koira pitää muistaa tässä vaiheessa totuttaa juoksemaan niin suoraa kuin kaarrettakin.

Kopituksen osalta olemme edenneet siten, että koira lasketaan joitakin harjoituskertoja avoimen kopin läpi vieheen perään. Seuraavassa vaiheessa suljetaan etuveräjä. Tällöinkin tapanani on pitää koira ensimmäisellä kerralla kiinni niin, että se on nenä kiinni etuveräjässä. Tällä varmistan sen, ettei se käänny tai pakita kopissa. Mikäli tilanne näyttää hyvältä, voi seuraavalla kerralla jo irrottaa otteensa koirasta, mutta edelleenkin pidän takaluukkuja auki seuratakseni, miten koira kopissa käyttäytyy. Ja olen valmiusasemissa, ettei se pääse hölmöilemään. Kun koiran käyttäytyminen kopissa vaikuttaa hyvältä, voidaan takaluukkukin sulkea. Koiran kopissa olemisen aikaa kannattaa pikku hiljaa pidentää. Kun koira lähtee ensimmäisiä kertoja suljetusta kopista pyrin lähettäjän ja vieheenvetäjän kanssa neuvotellen siihen, että koira joutuu olemaan kopissa vain vähän aikaa. Tätä aikaa sitten pidennetään pikku hiljaa kohti normaalia kopissaoloaikaa.

Juostavien matkojen osalta voin todeta, että olemme yleensä laittaneet koiran noin 10-11 kuukauden iässä juoksemaan ensimmäistä kertaa 280 metriä, sitä ennen on juostu lyhyempiä pyrähdyksiä. Tässä vaiheessa koiran on ehdottomasti osattava juosta suoran lisäksi kaarretta. Kopituskoulutuksessa koira on meillä tässä vaiheessa ollut siinä pisteessä, että se osaa lähteä suljetusta kopista. Pidemmälle koejuoksumatkalle eli 480 metrin matkalle - yksi ryhmäkoejuoksu on täytynyt juosta vähintään tällä matkalla - olemme laittaneet koiran ensimmäistä kertaa vasta pakollisessa tämän matkan ryhmäkoejuoksussa. En näe mitään syytä, miksi nuoren, juuri koejuoksuiässä olevan koiran pitäisi tuo matka koejuoksua aikaisemmin juosta. Nyt kun tämä matka ei ole enää pakollinen koejuoksussa - nykyään yksi ryhmäkoejuoksu on juostava vähintään 350 metrin matkalla: käytännössä voidaan tällöin siis valita joko 350 tai 480 metrin matka - niin suosittelen ehdottomasti nuorille koejuoksuikäisille koirille 350 metrin matkaa toiseksi ryhmäkoejuoksumatkaksi. Soolokoe ja ensimmäinen ryhmäkoejuoksu meillä on juostu ja juostaneen useimmiten 280 metrin matkalla, mitä voin suositella muillekin.

Kuonokopan käyttöä ei meillä ole mitenkään erityisen paljon harjoiteltu. Hyvä keino on mielestäni opettaa koira kuonokoppaan esimerkiksi lämmiteltäessä nuorta koira rataharjoittelua varten, vaikei koppaa juuri sillä kerralla vielä koiran päähän juoksusuorituksen ajaksi laitettaisikaan. Itse suosin koppaan totutteleminen ulkona pienellä kävelylenkillä, en sisätiloissa. Koiran olisi syytä juosta muutamia sooloharjoitusjuoksuja koppa päässään, ennen kuin se juoksee ensimmäistä kertaa kaverin kanssa, jolloin koppa pitää koiralle turvallisuuden vuoksi päähän laittaa. Liian aikaisin en suosittele kopan käyttämistä, ettei se häiritse liikaa untuvikkoa radalla pinkojaa ja jotta ensimmäisiä kertoja radalla juokseva koira pääsee tappamaan viehettä.

Kaverin kanssa koiran voi laittaa juoksemaan, kun se juoksee ikäänsä nähden varmasti ja hallitusti yksin ratavieheen perässä. Koiran on mielestäni syytä harjoitella kaverin kanssa juoksemista ainakin muutamia kertoja ennen ensimmäistä virallista ryhmäkoejuoksua. Tässäkin on syytä edetä asteittain: laitetaan koiralle ensin yksi kaveri, sitten kaksi, kolme jne. Taaskaan ei liian paljon liian nopeasti eli ei ensimmäisellä kerralla heti koko koppiriviä täyteen. Itse en mielelläni laita oman perheen koiria juoksemaan perheen juniorin kanssa, vaan yritän saada juoksukaveriksi muita koiria, mikäli mahdollista. Paras juoksukaveri nuorelle koiralle on varma ja puhtaasti juokseva koira, joka ei ole nuoreen koiraan nähden mitään supernopea menijä. Ei ole nuorelle koiralle kivaa, jos se ei ehdi nähdä vieheestä kuin vilauksen. Mutta ei ole mielestäni myöskään hyvä asia, jos se juoksukaveri jää juniorille heti useita metrejä. Koiran on opittava juoksemaan myös ahtaassa tilassa sekä opittava ohittamaan toisia koiria.

Koiran lämmittely ja palautus

Koiran lämmittely ja palautus ovat tärkeitä asioita, joihin pitäisi kiinnittää huomiota jo harjoiteltaessa pennun/nuoren koiran kanssa viehevarmuutta käsi- tai ratavieheellä. Koira ei koskaan - ei edes kesähelteillä - saa laittaa juoksemaan vieheen perään kylmiltään, vaan sitä on aina lämmiteltävä. Tällä tavoin voidaan osaltaan estää mahdollisten vammojen syntymistä. Omistajan on syytä muistaa, että lämmittely on yhtä tärkeää harjoituksissa kuin kilpailuissa. Se on tärkeää niin aikuiselle kuin vasta rataharjoittelua aloittelevalle nuorellekin koiralle. Liian usein nuorten aloittelevien koirien - joskus myös aikuisten - harjoituksissa näkee omistajia, jotka jonottavat koirineen omaa vuoroaan paikallaan seisten.

Koiran lämmittelyntarve riippuu tietenkin osaltaan sääolosuhteista. Aikaisin keväällä tai myöhään syksyllä joutuu kylmän ilman vuoksi tekemään enemmän töitä saadakseen koiran lihaksiston lämmiteltyä tulevaa juoksusuoritusta varten. Tällöin on syytä pitää koiralla takkia. Joskus saattaa keskellä kesääkin olla sen verran kolea ilma, että takkia kannattaa hyödyntää lämmittelyssä. Itse lämmittelen koira aina jalkaisin, jotkut käyttävät varsinkin kilpailuissa aikuista koira lämmiteltäessä apunaan pyörää. Kolealla kelillä minä tapaan hölkätä koiran kanssa sen, minkä huono kuntoni sallii. Lämmittelyn kesto vaihtelee minulla sään mukaan optimaalisimmillaan noin 15 minuutista 25 minuuttiin. Lämmittely on aina tarpeellista kaikille koirille, mutta on siinä havaittavissa kyllä koirakohtaisia eroja. Kannattaa siis vähän kokeilla erilaisia tapoja löytääkseen sen omalle koiralleen sopivimman tavan, kunhan muistaa, ettei lämmittelyn laiminlyönti ole koskaan vaihtoehto.

Jos kylmä ja kolea ilma aiheuttaa omat vaatimuksensa lämmittelylle, niin myös auringonpaiste ja helteinen sää aiheuttavat omia vaatimuksiaan. Koira pitäisi niin harjoituksissa kuin kilpailuissakin pitää poissa suorasta auringonpahteesta ja kuumuudesta. Auto kannattaa sijoittaa mahdollisuuksien mukaan varjoon tai pyrkiiä

suojin estämään auringon paistamista suoraan autoon. Ilmanvaihdosta on huolehdittava ja koiran olosuhteita on muutenkin tarkistettava tarpeeksi usein. Lämpimästä säästä huolimatta koira ei pidä missään nimessä kastella ennen juoksusuoritusta.

Juoksusuorituksen jälkeen on syytä tarkistaa, ettei koiralle ole tullut nirhamia, naarmuja tms. juoksusuorituksen aikana ja että tassut ovat kunnossa. Jalkojen huuhtelevminen on suotavaa ja koira voidaan muutenkin tässä vaiheessa vilvoitella kastelemalla sitä, mikäli on erityisen kuuma päivä. Juoksun jälkeen koiralle tarjotaan juotavaa - nestetasapainosta on aina syytä pitää hyvää huolta, mutta koira ei saa litkiä runsaasti vettä ennen juoksusuoritusta - ja hyvä olisi, jos koiralle käyttäisi niille varta vasten tarkoitettuja palautusjuomia. Kyseiset juomat eivät ole vain intohimoisten juoksijakoirien omistajien huuhaata, vaan ne antavat tärkeän avun koiralle kuin koiralle palautumisessa. On aina syytä muistaa, että vaikka ajattelemmekin whippetin olevan syntynyt juoksemaan, niin mikään kone se ei tietenkään ole. Me omistajat voimme monessa suhteessa edesauttaa sitä, että juokseminen vieheen perässä on koiralle mieluinen ja turvallinen tapahtuma.

Rataharjoituksen tai kilpailusuorituksen jälkeen koira on palautettava tekemällä sen kanssa pieni kävelylenkki. Koiralle puetaan takki päälle, mikäli keli on viileä. Itse suojaan takilla koira myös sateelta niin koira lämmiteltäessä kuin palauteltaessakin. Käyn yleensä sellaisella kymmenen kaksikymmentä minuuttia kestäväällä rauhallisella kävelylenkillä heti juoksun jälkeen tai melko pian sen jälkeen. Kotosalta päästyä kannattaa myös vähän jaloitella.

Radalla juoksevan koiran ohjelmaan tulisi kuulua myös lihashuolto. Koiran hieronta ja venyttely ovat tärkeitä osa-alueita pikakiiturin elämässä. Omistajan kannattaakin itse opetella hieromaan koiraansa. Meillä koirat ainakin nauttivat täysin rinnoin, kun niitä hierotaan ja vatkataan :-)

Muita huomionarvoisia seikkoja

On sanomattakin selvää, että vieheen perään voidaan laittaa vain kaikin puolin terve ja hyväkuntoinen koira. Koira ei koskaan pidä tuoda radalle ns. kuntoa kohottamaan, sillä kunnan rakentaminen tapahtuu radan ulkopuolella. Pennun/nuoren koiran kohdalla rataharjoittelun tavoitteena on koiran viehevarmuuden vahvistaminen ja koiran ovaalilla juoksemisen taitojen kehittäminen, mutta tällaisenkin koiran on oltava ikänsä huomioiden hyvässä kunnossa, jotta juokseminen olisi sille tältä osin mieluisa kokemus.

Ratakilpailuihin valmistautuvan whippetin osalta rataharjoittelulla on sitten oma roolinsa koiran harjoittelussa, mutta peruskunnan kohottamisesta ei rataharjoittelussa koskaan ole kyse. Vaikka koira tuotaisiin radalle vain toteuttamaan itseään eikä sen kanssa tähdätä kilpailuihin, täytyy koiralla luonnollisesti olla hyvä kunto. Radalla juokseminen on helpponäköisyydestään huolimatta vaativa suoritus koiralle, joten meillä omistajilla on velvollisuus luoda koiralle sellaiset olosuhteet, että se voi mahdollisimman turvallisesti radalla juosta ja pistää siellä kaikkensa peliin juoksematta itseltään ns. jalkoja alta.

Tässä artikkelissa ei käsitellä sellaisia tärkeitä asioita kuin koiran ruokinta ja varsinkin treenaaminen, mutta todettakoon muutama sananen näistäkin. Hyvälaatuisen ruoan syöttäminen on tietenkin tärkeää niin pentuikäiselle, nuorelle kuin aikuisellekin koiralle, sen me tiedämme kaikki. Puutun tässä yhteydessä ruokinnan osalta kuitenkin vain siihen seikkaan, kuinka suuri väliaika ruokinnalla ja koiran rataharjoittelulla olisi hyvä olla. Täydellä mahalla juokseminen voi olla koiralle vaarallista - tämä koskee myös muuta kuin vieheen perässä juoksentelua. Lenkille, ratatreeneihin tai kilpailuihin ei lähdetä koskaan ruokailun jälkeen, vaan tyhjällä mahalla. Meillä syönnin ja treenien väli on yleensä vähintään 6 tuntia. Kevyelle kävelylenkille saatan lähteä hieman pienemmällä aikavälillä ruoan antamisesta. Kilpailupäivinä annamme koirille ruoan kukonlaulun aikaan, joskus jopa edellisenä iltana. Tämä riippuu kilpailupäivästä ja sen aikataulusta.

Yhtä tärkeää kuin oikeanlainen treeni, on riittävä lepo. Levon tärkeyttä ei voi liiaksi korostaa, sillä sanonta "kunto kasvaa levossa" pitää hyvin paikkansa. Aikuisen koiran treenaamisessa oikeanlaisen harjoittelun ja levon suhde on merkittävä tekijä; treenaamisen lisäksi pitää olla malttia levätä riittävästi. Liikunnan ja levon suhde on tärkeää radalla juoksevalle koiralle myös, vaikkei omistajalla olisi aikomuksenaan kilpailuttaa koiraansa. Riittävä lepo on tärkeää myös nuorelle koiralle, joka ei vielä sanan varsinaisessa mielessä treenaa mutta joka käy radalla harjoittelemassa viehevarmuuttaan ja kehittämässä ovaalilla pinkomisen taitojaan. Jos koiran tuo liiallisesti rasittuneena radalle, niin se tuskin nauttii juoksemisesta. Eikä se ole koiralle terveellistä eikä turvallista.

Lopuksi

Toivon, että artikkelini toimisi suuntaa antavana apuna niille, jotka suunnittelevat juoksuttavansa koiraansa radalla. Artikkelini antaa toivottavasti joissakin kohdin apua myös maastojuoksu-harrastuksesta haaveileville whippetin omistajille. Kannattaa aina muistaa, että koirat ovat yksilöitä. Yksi toimintatapa saattaa soveltua

hyvin yhdelle, toinen toiselle yksilölle. Jotkin eivät sovi kenellekään. Kyky 'lukea' koiraa ja oppia tuntemaan, mikä sille omalle koiralle sopii, on erinomainen mutta joskus vaikea taito itse kullekin. Joskus sitä joutuu jopa opettelemaan kantapään kautta, mutta mitä vähemmän, niin sen parempi.

Ilon hetkiä radalle!

MaXwin Whippet Racing

Minna Ruotsalo

